

EEN CHRISTELIJK KARAKTER

Maandblad

1e jaargang - nr. 3 - maart 1985

ABONNEMENTEN:

- f 20,00 per jaar
- losse nummers f 2,00

EEN CHRISTELIJK KARAKTER

Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

Gal. 5:22.

Welk een stroom van levend water. In deze negen woorden vinden we niet alleen uitgedrukt, wat het leven van een christen is, wanneer hij door de Geest leeft, doch ook een beschrijving van het leven van Christus, toen hij op aarde was. 't Is een verklaring van die levenswijze, welke Hij verlangt, dat de christen bij ervaring zal leren kennen.

In Christus Jezus is de christen in een geheel nieuwe positie gebracht; hij is nu aangenomen in de Geliefde. Hij is opnieuw geboren en hierdoor is hij der Goddelijke natuur deelachtig geworden; Jezus Christus, de Here des Levens, heeft hem Zijn eigen leven gegeven, en Zijn eigen Goddelijke Geest gezonden Die nu in hem woont. Deze nieuwe plaats (" de genade, in welke wij staan ") eist een daarmee gepaard gaande nieuwe ervaring. De wet vroeg een rechtvaardig leven, genade vraagt een geestelijk leven. De vruchten van dit leven zijn: liefde, blijdschap, vrede, dit is christelijk karakter, een nieuwe inwendige toestand.

Dan volgen: lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, dit zijn de openbaringen van des christen' s karakter tegenover zijn medemensen, terwijl geloof, zachtmoedigheid en matigheid dit karakter uitdrukt tegenover God.

Nu hebben alle mensen hun eigen karakter; de een heeft, wat men noemt een goed, en de ander een minder goed karakter, d.w.z. de ene mens openbaart zich op een betere wijze dan de andere en naar gelang die openbaring is, stelt men het karakter van een persoon vast. Het woord van God spreekt nooit over " karakter " in die zin, omdat dat een gevolg is van omstandigheden en invloeden (geboorte. opvoeding enz.); dit "karakter " is: " de oude Adam min of meer gepolijst." Gods Woord gaat dieper, dringt door de oppervlakte heen: "Het woord Gods gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten en daar is geen schepsel onzichtbaar voor Hem, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen desgenen, met wien wij te doen hebben " (Hebr. 4:12 en 13). God ziet de mens in zijn werkelijke gedaante en Zijn oordeel wordt niet beïnvloed door schijnopenbaringen. De " natuurlijke mens " (en daarmee bedoelen we de mens, die niet in Christus is) moge trachten zijn karakter te verbeteren, doch elke verbetering is slechts een blad meer aan het vijgeboom-bladerenkleed, dat dienen moet om zijn naaktheid te bedekken, echter niets anders is dan een bewijs dier naaktheid.

Zaligheid heeft haar oorsprong in het hart van God en wordt alleen op grond der genade ons bezit, zij is onverdiende gunst, die ons gewordt, enkel en alleen door " t geloof, niet door de werken.

Wanneer men denkt aan de diepte, waaruit de zondaar getrokken is en daarnaast aan de hoogte, tot welke de geredde verheven is, dan vraagt men zich verwonderd af, hoe 't mogelijk is, dat een verstandig wezen veronderstellen kan, dat voor " karakter " in zulk een zaligheid plaats zal zijn.

De mens is hulpeloos en hopeloos in dood en zonde. Hij kan zichzelf nooit opheffen uit de dood tot de gemeenschap en de éénheid met Christus in de hemel, maar " God, die rijk is in barmhartigheid " kan en wil dit doen. De Here Jezus zeide tot Nicodemus: "Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees en hetgeen uit de Geest geboren is, dat is Geest " (Joh. 3:6). Nu mag dat " vlees " " vroom vlees " worden en zich dus netter en vriendelijker gedragen, het is en blijft " vlees ", m.a.w. het karakter blijft een vrucht van het vlees en wordt nooit de vrucht des Geestes: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en matigheid Men mag trachten deze negenvoudige vrucht te benaderen, de werkelijkheid is geheel vreemd aan dit menselijk streven, zelfs wanneer deze mens op z'n best is: het is uitheemse plant, die niet in de menselijke natuur wordt gevonden, tenzij ze tevoorschijn gebracht is door de macht van God.

't Is daarom duidelijk, dat een Christelijk karakter niet ontwikkeld of opgebouwd wordt door menselijke nauwlettendheid of door menselijke wilskracht, alhoewel deze methode door honderden en duizenden wordt aangeprezen.

Het karakter van de Christen moet zijn: de vrucht des Geestes en God heeft deze vrucht nooit van de mens verwacht zelfs niet onder de meest gunstige omstandigheden. De mens kan zichzelf niet " opbouwen " in de eigenschappen van de oneindige.

Daarom niet een " heilig streven ", om daartoe te geraken en ook niet een " ernstige wil ", om die vrucht te bezitten. Wij zijn geroepen om te verkondigen de deugden Desgene, Die ons uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht (1 Petr. 2:9). Die deugden vinden we één voor één opgenoemd in onze tekst. Die deugden zijn de vrucht des Geestes, vormden 't leven dat Christus hier op aarde leefde en bepalen 't leven, dat God van ons vraagt; deze vrucht des Geestes moet openbaar worden in ons dagelijks leven. De onschatbare gemeenschap " met de Vader en met Zijn Zoon " hangt af van de aanwezigheid dezer Goddelijke karaktertrekken. In het leven en karakter van de Christen moeten zekere hoedanigheden zijn, waarmee God gemeenschap kan hebben; doch als God iets in een menselijk leven vindt, dat één van Zijn hoedanigheden is, dan moet Hij het er zelf in geplaatst hebben, want Hij weet zeer wel, dat zulke Goddelijke eigenschappen niet in de mens kunnen voorkomen zonder Zijn kracht. Als Hij dus, krachtens Zijn Goddelijke natuur, deze " vrucht des Geestes " verlangt, als de enige grondslag voor een mogelijke gemeenschap met Zijn, door de Geest geboren, kind, is Hij niet onredelijk in Zijn eis, want Hij verwacht dit karakter niet van " het vlees ", doch heeft in alles voorzien zodat deze eigenschappen tevoorschijn gebracht kunnen ' worden door de " Geest ". Het feit, dat het Zijn wil is, dat dit karakter een " vrucht des Geestes " zal zijn, verandert geheel de menselijke verantwoordelijkheid.

Een Christelijk karakter is niet iets, dat de christen tot stand brengt met de hulp des Geestes, het is ook niet iets, dat de mens kan vormen zonder die hulp. Het is " de vrucht des Geestes ".

Het ware christelijke karakter wordt geopenbaard in de gelovige en niet door de gelovige. Zonder twijfel gebruikt de Heilige Geest iedere faculteit in het wezen van de gelovige om de onschatbare waarde van dit karakter te verwerkelijken, doch in de gelovige zelf is niets dat ooit tot zulk een resultaat zou leiden. De grote verantwoordelijkheid is niet het "doen," doch het "laten doen."

God verwacht van de "oude natuur" geen vrucht, doch Hij heeft ook een "nieuwe natuur" gegeven, die door den Heilige Geest geleid wordt.

GELOVIGEN EN HUN ZONDEN.

vervolg) Er is geen enkele aanwijzing, dat Egyptenaren geen bescherming zouden hebben gevonden, als zij mee geschuild zouden hebben achter het bloed. Bovendien is het eigelijke " verbond " eerst later gesloten, terwijl ook na de bevestiging van het verbond zelfs een uitgeworpene als Rachab door het scharlaken koord redding vond.

Ongetwijfeld was het bloed van Christus echter in de eerste plaats bedoeld voor Israël. Paulus sprak daarom van Hem als " een dienaar van besnedenen " (joden), (Rom. 15:8) en de Heiland zei zelf tot Israël, dat Hij gekomen was om " Zijn leven te geven als losprijs van VELEN " (Matth. 20:28). Hoeveel verder Zijn offer zich uitstreckte, onthult Paulus in 1 Tim. 2:6, waar hij als " dienaar van Christus Jezus voor de heidenen, in de heilige dienst van het evangelie Gods " (Rom. 15: 16) *), schrijft: " Christus Jezus, die Zich gegeven heeft tot een losprijs voor ALLEN ". In dit opzicht spreekt ook Joh. 3:16 duidelijke taal: " Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe. "

**) Deze tekst leert verder, dat het doel van Paulus " dienst is, dat " de offergave der heidenen Gade welgevallig zou wezen, geheiligd door de Heilige Geest." Zo wordt hier nog eens nadrukkelijk vastgesteld, dat het " heilig, Gode welgevallig offer " van Romeinen. 12:1, zowel voor joden als voor heidenen geldt. Dok de vorige teksten behandelen dat deze twee in Christus tot één lichaam gemaakt zijn (Efeze. 1 :9, 10 e.a. teksten).*

De overige bovengenoemde offers daarentegen strekten zich niet verder uit dan tot Israël. Zij hadden geen ander doel, dan de jood, die geloofde in de kracht ervan, de mogelijkheid te scheppen om de

GEMEENSCHAP MET GOD

te onderhouden. Deze offers stelden hem in staat zijn dagelijkse zonden te "bedekken" (zodat God hem "rein" kon zien) en boden hem tevens de gelegenheid God te danken en te loven. "Het bloed van stieren of bokken kon de zonden echter niet wegnemen" (Hebr. 10:4); de uiteindelijke vergeving ervan moest wachten op het "betere" (Hebr. 9:23) bloed van Jezus Christus, "Hem heeft God voorgesteld als zoenmiddel door het geloof, in Zijn bloed, om Zijn rechtvaardigheid te tonen, daar Hij de zonden, die tevoren onder de verdraagzaamheid Gods gepleegd waren, had laten worden" (Rom. 3:25). De onvolkomenheid van het bloed van bokken en stieren maakte, dat de jood altijd een besef van kwaad hield, dat zijn geweten verontrustte en reeds terwille daarvan moest hij gedurig offeren. Welk een tegenstelling met de christen!

Al die onvolkomen offeranden waren slechts typen van de ene volkomen offerande, die Christus eens zou brengen.

In Hebr. 9:12-13 hebben wij drie verschillende offeranden. In vs. 12 het offer van het verbond van Ex. 24, in vs. 13 de grote zondoffers van Lev. 16 en Num. 19. In tegenstelling tot het tijdelijke karakter van het offer in vs. 12, heeft Christus door Zijn eigen bloed een eeuwige verlossing verworven en in tegenstelling tot de lichamelijke reiniging, bewerkstelligd door beide offers van vs. 13, heeft Hij ons bewustzijn gereinigd van dode werken *), om de levende God te dienen (vs. 14).

Want,

GOD DIENEN

is eerst mogelijk, als ons geweten volkomen is bevrijd van zijn noden en angsten door het geloof in de waarde van het bloed van Christus, zodat wij vrij en met een gerust geweten tegenover Hem staan. Vele christenen zijn wel bekend met de morele wet, die hen veroordeelt en hen scheidt van de heilige God, maar volslagen onbekend met de onderwijzende tegenstelling van de ceremoniële wet. Hun geweten komt nooit tot rust en zij kunnen de levende God daarom niet dienen.

Hun levensopenbaring blijft altijd negatief, terwijl de genade van God hen toch in staat stelt tot een positieve levensopenbaring. Natuurlijk zondigt een kind van God nog (hoewel hij geen zondaar is) en hij weet het. Hij erkent bij het licht van het Woord van God nieuwe " dode werken," vruchten van de ontoereikendheid van zijn geloof, maar hij mag tegelijkertijd weten --en er zich in verheugen --dat hij door het bloed van Christus tevens gereinigd wordt, van die nieuwe zonden **) en dat God hem heilig en onberispelijk blijft zien.

**) D.w.z. van de vruchten van de oude natuur, die het geweten van de gelovigen belasten en het verontrusten; het wordt alleen " ontlast " en tot rust gebracht, wanneer ze als zonde onderkend en beleden zijn (1 Joh. 1 :9).*

Christus heeft Zich immers met hem vereenzelvigd en in Hem kan hij volle gemeenschap hebben met God en daarvan genieten. God kon gemeenschap hebben met het in wezen zondige volk Israël door de bedekkende kracht, die Hij toekende aan het bloed van bokken en kalveren; des te inniger echter met Zijn kinderen, die gereinigd en geheiligd zijn door het bloed van Christus, die --hun ten behoeve --" door de eeuwige Geest Zichzelf als een smetteloos offer aan God gebracht heeft ' ' (Hebr. 9:14). De zonden van verleden, heden en toekomst zijn gedelgd door het bloed van Christus, zodat het Woord van God ons toeroept: " hun zonden en ongerechtigheden zal Ik niet meer gedenken " (Hebr. 10: 17).

Als God ons " volmaakt " noemt, dan hebben wij daaraan niet te twijfelen, " want door één offerande heeft Hij (Christus) voor altijd hen volmaakt, die geheiligd worden " (10:14). De gelovige heeft " de volheid der godheid, die in Christus woont, verkregen in Hem " (Kol. 2:9-10); Christus heeft Zich met hem vereenzelvigd in Zijn opstanding en hem zodoende " volmaakt " gesteld voor God. Zijn bloed, waarmee Hij ingegaan is in de hemel, is ook ons toegangsbewijs en verzekert ons de eeuwige, onverbreekbare gemeenschap met God. Wij kunnen Hem nu dienen met een rein en vrij geweten!

In het voorafgaande zagen wij, dat het paaslam en het bloed van het verbond het volk Israël verlost en heiligde, terwijl alle offeranden gegeven waren om het, in weerwil van zijn zondigen, in gemeenschap met de heilige God te houden.

***) Zodra wij ze als zodanig --de waarschuwing van het geweten --erkennen en belijden (1 Joh. 1 :9; wij komen hierop nader terug).*

Daartoe was het priesterschap uit de stam van Levi ingesteld. De christen-gelovige heeft evenwel door één offerande niet alleen verlossing, doch óók gerechtigheid verkregen en is nu eens voor al heilig. Hij zal in de eeuwigheid niet heiliger en onberispelijker zijn, dan God hem thans ziet.

Menigeen schijnt echter aan het offer van Christus niet meer waarde te hechten, dan er lag in de joodse offeranden.

Hij geeft door zijn onrust en onzekerheid blijk, dat voor hem het bloed van Christus gelijk staat met het bloed van bokken en stieren. Het is, alsof hij zich wel kan voorstellen, dat met het lijden en sterven van Christus zijn vroegere zonden vergeven zijn, doch niet dat zijn tegenwoordige, ja zelfs zijn toekomstige zonden vergeven zijn. Dat is in feite niet anders dan ongeloof in het volbrachte werk van Christus en een der-gelijke mentaliteit doet hem de vreugde derven van de onbelemmerde goddelijke gemeenschap. Eerst als wij geloven, dat wij ondanks het feit dat wij zondigen, toch --dank zij Christus --heilig en onberispelijk voor God staan, kunnen wij onbezorgd genieten van " Gods vertrouwelijke omgang."

En eerst dan is Christus, als onze Voorspraak, in staat ons van onze dagelijkse zonden te reinigen en ons te leiden in een godvruchtig leven. Zijn reinigende kracht staat steeds tot onze beschikking en zij treedt onmiddellijk in werking, als wij onze zonden belijden. Onbeleden zonden, "dode werken,"niet als zodanig erkende zonden, vertroebelen niet alleen onze blijdschap, maar bovendien verlammen zij onze christelijke dienstvaardigheid. De Christus-in-ons kan dan niet actief optreden.

Daarom spoort de apostel ons in Hebr. 10:19-20 aan om met " volle vrijmoedigheid in te gaan in het heiligdom " en in de goddelijke gemeenschap te treden " met een waarachtig hart, _ in volle verzekerdheid des geloofs, met een hart, zuiver van besef van kwaad *) en met een lichaam, dat gewassen is met zuiver water " **). Wij mogen geloven (d.i. in volle verzekerdheid aanvaarden), dat ons hart (ons wezen) ten enen male " waarachtig " is geworden (zoals God " waarachtig is " Joh. 3:33) en dat onze neigingen, de boosaardigheid van onze oude natuur, onschadelijk zijn gemaakt. Wij mogen geloven, dat wij " rein " geworden zijn --als de discipelen in Joh. 15:3-4 --om " het woord," dat Christus heeft gesproken, n.l. het " Ik in u." Deze reiniging strekt zich ook uit tot onze lichamelijke openbaring. Zie in dit verband ook Rom. 12:1, waar God van de gelovige verlangt, dat hij zijn lichaam, dat dood was voor God, maar levend en rein gemaakt is door de inwoning van Zijn

**) Grieks: ponèros, d.i.: met boze bedoelingen.*

***) Zoals zovele andere dingen in het Woord van God, als typen naar voren gebracht, verschillende betekenissen hebben, zo heeft ook water verschillende betekenissen, die echter gewoonlijk gemakkelijk door het verband, waarin het gebruikt wordt, vastgesteld kunnen worden. Wordt " water " gebruikt met de gedachte aan verfrissing en levengevende kracht, zoals in het water, dat voortvloeide uit de rots, of zoals in Joh. 4, dan wordt er de Heilige Geest mee afgebeeld. Is de gedachte, die van reiniging, zoals hier in Hebr. 10, dan zinspeelt het op een reiniging " door het waterbad met het Woord " (Ef. 5:26), d.i. het zich reinigen met het water uit het wasvat (Christus).*

Geest (Rom.8:11)*) zal stellen " tot een levend offer
": opdat Hij het gebruike --waar, hoe en wanneer Hij
wil --tot goede werken.

Vele christenen keren feitelijk weer terug tot het
levietische priesterschap, waarbij de priester, vóór
hij het heilige inging om te dienen, handen en voeten
moest wassen in het buiten het heiligdom staande "
wasvat " (symbool van Christus). Zij menen, dat ook
zij zich éérst reinigen moeten van hun zonden vóór zij
in gemeenschap met een heilig God kunnen komen.

Het Woord leert ons echter het tegendeel, nl. dat
juist door ons in het " heiligdom " zijn, de zonden
die wij nog doen, hun boosaardig karakter verliezen,
omdat ze dáár, onderkend bij het licht van het Woord
en beleden, onmiddellijk onschadelijk gemaakt worden
door de goddelijke genade. Dáár in het " heiligdom ".
d.i. dus in gemeenschap met God en Christus, beseffen
wij pas de vèr-strekkende betekenis van de goddelijke
genade. Dáár zien wij hoe 1 Cor .13 waarheid wordt: de
goddelijke liefde " be "-dekt onze overtredingen,
zodra wij ze voor Hem "ont "-dekken! God verklaart
nadrukkelijk dat wij " volle " vrijmoedigheid bezitten
om in te gaan " en wel " door het bloed van Jezus ".
Dat betekent dus: afgezien van onze gedragingen of
misdragingen!

**) Het is goed te beseffen, dat hier niet meer of
minder wordt gezegd, dan dat het sterfelijke (d.w.z. "
stervende ") lichaam van de gelovige " levend " is
gemaakt! De Geest van God heeft daarmee ons natuurlijk
lichaam, dat op Zijn intenties in het geheel niet is
afgestemd en dat in feite vijandig en afkerig
tegenover Hem staat, als instrument ten dienste
gesteld van onze nieuwe natuur. Dit wonder is zó
groot, dat het unieke belang daarvan moeilijk tot ons
doordringt.*

Die kunnen ons " ingaan " nòch bewerken, nòch tegenhouden. Want Christus heeft de toegang voor ons opengesteld. Trouwens: Wáár wilt gij, buiten zijn heiligdom, buiten zijn gemeenschap, Hem zonden belijden? Dat is immers onmogelijk! Hoe kan een kind zijn vader of moeder iets opbiechten als hij buiten het ouderlijk huis blijft?

Bovendien: buiten het heiligdom heerst duisternis, gij kunt er geen zonden onderscheiden! Let wel, men kan het " belijden " niet vervangen door bidden om vergeving voor begane zonden. Dat leert de Bijbel nergens in het nieuwe testament en wel hierom: " belijdenis " sluit zelfveroordeling in, maar " om vergeving vragen " als zodanig niet. Bovendien --wij herhalen het nog eens --zijn al onze zonden vergeven (Col.3:13); Christus hééft ze alle gedragen en geboet aan het kruis.

Als de HEER in Gen.17:1 tot Abram komt en zegt " Ik ben God, de Almachtige, wandel voor Mijn aangezicht en wees onberispelijk " (staten-vert. " oprecht "), dan wordt daarmee hetzelfde bedoeld als met onze levenswandel in gemeenschap met God of met " in het heiligdom " zijn. De HEER zegt niet: " leef onberispelijk " doch: " wéés onberispelijk ". Abram kon evenmin onberispelijk leven als wij, doch hij kon wel onberispelijk zijn in zijn wandel, evenals wij dat kunnen, d.w.z. dat wij bewust in het goddelijke licht van Zijn Woord wandelen en ons door dat Woord van God laten doorzoeken en corrigeren.

Dat is hetzelfde wat David deed, als hij zegt tot zijn God: Doorgrond mij, o God en ken mijn hart, toets mij en ken mijn gedachten; zie, of bij mij een heilloze (staten vert. " schadelijke ") weg is " (Ps. 139:23-24).

Petrus doet ons weten, dat wij de grote daden van Hem moeten verkondigen, die ons riep uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht (1 Petr. 2:9). Vele kinderen Gods zijn echter meer bezig met het verkondigen van hun wandaden dan met het loven van Gods grote daden of (volgens de statenvert.) deugden *). Zijn wil is echter, dat wij met onze wandaden vrijmoedig in het heiligdom gaan, opdat Christus ons leven corrigeren **) en door Zijn Geest Zijn leven in ons openbare. Dáár wandelen wij in het licht en --zegt Johannes --" indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkander."

Dit is mogelijk geworden door het bloed van Christus en --zo vervolgt Johannes --dat " bloed van Jezus, Zijn Zoon, reinigt ons (ook) van alle (elke) zonde " (1 Joh. 1 :7). Dat die gemeenschap is met God de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus, blijkt uit 1 Joh. 1 :3.

velen vragen zich af: " hoe wandel ik? " Dezen zullen nooit blij en gelukkig kunnen zijn, want onze eigenwillige wandel --hoe correct en vroom zij ook moge lijken --is tòch in wezen verkeerd. De stem van het geweten verzwijgt dat niet! God vraagt ons echter: " Waar wandelt gij? In welke sfeer? "

Want alleen als die wandel is in het licht, in gemeenschap met God de Vader en met Jezus Christus " de Voorspraak " Die ons altijd dekt met Zijn rechtvaardigheid (vgl. 1 Joh. 2:1), kunnen vrede en blijdschap ons hart vervullen. Hij, de Zoon, die Zich met ons heeft vereenzelvigd, is het, die ons ook bij struikelen weet op te beuren. Wij zullen dat steeds meer beseffen, naarmate wij ons vertrouwd maken met de gedachte, dat wij niet alleen het leven ontvangen hebben door Christus, maar nu ook moeten

LEVEN DOOR CHRISTUS.

Johannes zegt dan ook verder (4:9): "Hierin is de liefde Gods jegens ons (gelovigen) geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden LEVEN DOOR HEM."

*) Wij mogen daarbij denken aan het belijden in openbare samenkomsten van persoonlijke zonden, berustend op een verkeerde uitlegging van Jak. 5:16.

**) Men versta ons goed: wij beweren hiermee niet, dat de gelovige zijn wandaden of zonden in de gemeenschap met God brengt. In de eerste plaats kan God -- krachtens Zijn wezen --géén gemeenschap met zonde hebben, en in de tweede plaats is het Christus, de "leidsman," jegens wie wij rechtstreeks verantwoordelijk zijn. Natuurlijk kan ook Christus geen gemeenschap hebben met een bezoedelde gelovige, maar Hij kan hem wel --en Hij wil het ook --"reinigen." Ter verduidelijking is het nuttig om Joh. 13:1-10 eens te herlezen. Wat de Heer daar zegt over de voetwassing, werd nà het kruis van toepassing op de wandel van de gelovige. Tot goed begrip diene dat het hier gaat over hen die --naar oosters gebruik --zich uit het publieke badhuis te voet huiswaarts begaven, waar hun voeten dan weer gewassen moesten worden. Vgl. ook Ef. 5:26-27 betreffende ons "zonder vlek of rimpel en onbesmet" voor Hem staan, dank zij Zijn reiniging door het "waterbad met (statenvert. "van") het Woord."